

ΘΕΜΑ: Συνήγορος του Πολίτη

Το σχέδιο νόμου υπό τον τίτλο “Ο Συνήγορος του Πολίτη και έλεγχος του δημόσιου τομέα” βρίσκεται στο τελικό στάδιο της επεξεργασίας του. Πρόκειται για ένα πλήρες σχέδιο οργάνωσης μίας σημαντικής για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, που εκπονείται έγκαιρα σύμφωνα με τον γενικότερο προγραμματισμό του κυβερνητικού έργου στον τομέα των θεσμών. Στο στάδιο αυτό χρήσιμο είναι να ληφθούν υπόψη ορισμένες παρατηρήσεις.

1. Πρέπει ίσως να επανεξετασθεί η σκοπιμότητα της συνεπικουρίας του Συνηγόρου από τέσσερις βοηθούς. Το σχήμα φαίνεται υπέρμετρα γραφειοκρατικό και οδηγεί σε ανεπιθύμητη διάχυση της ευθύνης, αλλά και του θεσμικού κύρους των προσώπων, όταν μάλιστα οι βοηθοί επιλέγονται από τη Βουλή με την διαδικασία και πλειοψηφία που επιλέγεται και ο Συνήγορος. Εκτός αυτού τα αντικείμενα των ειδικότερων τομέων στους οποίους προϊστανται οι βοηθοί δεν προσδιορίζονται. Εκτιμάται ότι με κατάλληλη διοικητική οργάνωση και ορθολογική κατανομή δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της αρχής είναι εφικτή η λειτουργία ενός σχήματος αποτελεσματικού, χωρίς την πρόβλεψη βοηθών - συνηγόρων (άρθ. 1 παρ. 3 του σχεδίου).

2. Η κοινοβουλευτική διαδικασία για την ανάδειξη του Συνηγόρου ανήκει σε ορισμένο βαθμό στα *interna corporis* της Βουλής. Οι σχετικές ρυθμίσεις δεν έχουν επομένως θέση στο σχέδιο αυτό, αλλά πρέπει να προβλεφθούν στον Κανονισμό της Βουλής. Αυτές αφορούν α) την κατάρτιση των προτάσεων υποψηφιοτήτων (άρθ. 2 παρ. 2) και β) τους ορισμούς για τη διαδικασία παύσης του Συνηγόρου και των βοηθών (άρθ. 2 παρ. 5).

3. Για την διασφάλιση του υψηλού βαθμού κύρους της αρχής, ορθότερο είναι ο Συνήγορος να διορίζεται με προεδρικό διάταγμα που προσυπογράφει ο Πρωθυπουργός (άρθ. 2 παρ. 3).

4. Η δράση του Συνηγόρου πρέπει να είναι απόλυτα διαφανής. Έτσι πρέπει να δημοσιεύονται όχι μόνον οι ετήσιες τακτικές εκθέσεις του, αλλά και οι έκτακτες εκθέσεις που κατά περίπτωση μπορεί να υποβάλλει. Οι τελευταίες άλλωστε θα παρουσιάζουν ίσως και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την κοινή γνώμη (άρθ. 3 παρ. 5).

5. Όταν αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του, ο Συνήγορος πρέπει να αναπληρώνεται. Εφόσον δεν υιοθετηθεί τελικά το σχήμα των βοηθών (ώστε να εξασφαλίζεται από αυτούς η αναπλήρωση), ορθότερο είναι ο αναπληρωτής να εκλέγεται μαζί με τον Συνήγορο από τη Βουλή στην ίδια διαδικασία (άρθ. 3 παρ. 6). Ο αναπληρωτής δεν θα αδρανεύει όταν δεν θα υπάρχει ανάγκη αναπλήρωσης, αλλά θα αναλαμβάνει την διεύθυνση της εσωτερικής λειτουργίας της αρχής. Με τη διευθέτηση αυτή, δηλαδή, εξασφαλίζεται και η ορθολογική κατανομή αρμοδιοτήτων, ώστε ο Συνήγορος να αφιερώνεται αποκλειστικά στην επαφή και επικοινωνία με τους πολίτες.

6. Πέρα από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα και οι άτυπες ενώσεις προσώπων πρέπει να έχουν δικαίωμα προσφυγής στην αρχή (άρθ. 4 παρ. 1).

7. Η εξάντληση όλων των μέσων προστασίας του πολίτη από την ίδια τη Διοίκηση (με αίτηση θεραπείας, ιεραρχική προσφυγή ή ενδικοφανή προσφυγή) πρέπει να αποτελεί γενική προϋπόθεση για την άσκηση της προσφυγής ενώπιον του Συνηγόρου. Έτσι, αφενός αποφεύγεται η υπερφόρτωση της αρχής με πληθώρα υποθέσεων και αφετέρου δεν υπονομεύεται η εμπιστοσύνη στη Διοίκηση από το ίδιο το σχέδιο νόμου (άρθ. 4 παρ. 1).